

Forfatter: Møller, Poul Martin

Titel: Udrag fra Skrifter i Udvalg

Citation: Møller, Poul Martin: "Skrifter i Udvalg", i Møller, Poul Martin: *Skrifter i Udvalg*, udg. af HANS BRIX ; SOPH. MICHAËLIS ; CARL S. PETERSEN ; POUL TUXEN , 1930, s. 412.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-moeller02val-shoot-idm140573401260016/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Skrifter i Udvalg

dem et Par Steder (se Werlauffs Historiske Antegnelser S. 142). I November 1918 var der i Følge »Kjøbenhavns Adressecomptoirs Efterretninger« for 10. Novbr. udkommet »Indholdet af det saakaldte Himmelbrev, der skal være fundet i Kina«, og et Par Dage før Offentliggørelsen af Poul Møllers Himmelbrev meddeles det i »Dagen« for 12. December, at et Himmelbrev, der om Sommeren havde været i Omløb i Slagelseegnen (hvor Poul Møller, der den Gang endnu opholdt sig paa Espe som Huslærer, kan have set det), i disse Dage falbødes i Hovedstaden. Langt ned i Aarhundredet er saadanne Himmelbreve, til Dels trykte i Neu Ruppın, udkomne her i Landet.

Det lille satiriske Stykke, der stod trykt i »Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn« Nr. 101, d. 19. December 1818, er, som Titlen angiver, rettet imod Grundtvig og fremkaldt af hans Optræden til Forsvar for Baggeseu, som tolv af Oehlenschlägers unge Beundrere, »Tylten«, hvoriblandt Poul Møller selv, nylig havde udfordret til i en akademisk Diskussion paa Latin at forsvare de Principer, hvorefter han bedømte Oehlenschlägers Poesi. Det hører saaledes sammesteds hen som de to polemiske Digte fra den baggesenske Fejdes Tid, der er trykte i nærværende Udgave (I, 34 ff), og er et Sidestykke til Parodien paa Baggeseus Digt »Da jeg var lille«. I et Foredrag, der, som nedenstaaende Oplysninger viser, er sammensat af grundtvigske Elementer og sammenholdes af en grundtvigsk Rytme, søger Forfatteren at eftergøre den ejendommelige historiske Stil i Grundtvigs Stridsskrifter (især i Artiklen »Om Tylten til Vedkommende« i de to nærmest foregaaende Numre af Skilderiet), for derigennem at latterliggøre hans lige saa ejendommelige historiske Syn, hvorefter der frakendes den aandelige Retning, Poul Møller selv tilhørte, den danske Klassicisme, enhver Betydning i Danmarks Historie.

- 65 *Velkommen, Aand! i gamle Danmarks Vænge*. Grundtvigs Digt »Til Baggeseu« i Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn 1816 Nr. 18 (Poetiske Skrifter IV, 248). — I Slutningen af Digtet »Til Baggeseu« sammenstiller Grundtvig Digteren med en *Kærmınde*. — Den, der angriber Baggeseu, hedder

det i Slutningen af Digtet »Til Baggensens«, skal faa med to at gøre og »— indklemmes, ganske mutters ene, / imellem tvende, ja to haarde Stene, / der male, knuse ham saa smaa som Smul«. Jvfr. Baggensens Udtryk: »Træde vi sammen i Kres, træde vi eder itu« i Digtet »Til Grundtvig« i Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn 1818 Nr. 85. — Grundtvig lader i Artiklen »Et lidet Bidrag til Dagens Penne-Historie« i Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn 1818 Nr. 90 f. »de dristige og bryske Ungersvende« vide, at »en saadan Optræden i hans Ungdom vilde — — have indbragt Vedkommende Navn af en Gabmund eller, hvis det kom meget højt, en *Gabflab*«. — »Baggensens Pile ere kun sløve, for saa vidt Aandens Pile altid forekomme *Kødhoveder* at være det« (sammesteds). — *Den historiske Orden* er et stadigt tilbagevendende Udtryk i Grundtvigs Artikel »Om Tylten til Vedkommende« i Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn 1818 Nr. 99–100 (hvorfra ogsaa i det følgende Citaterne er hentede, naar intet andet Findested opgives). — »Med Trompeten for min Gane / hvad jeg skue kan og ane / højt forkynder jeg i Nord. / — Hører dog Trompeten gale / højt og hardt fra Kirkesvale, / og foragter ej dens Kald«. (Mindesang paa Fædres Gravhøj« i »Prøver af Saxos og Snorros Krøniker« 1815. Poetiske Skrifter III, 497.) — »Til Aander talte jeg, mig svared Kroppen« (»Til Baggensens«). Grundtvig henvender sig i sine forskellige Indlæg i Striden til »Aander« og beklager sig over, at Tylten vil virke »ved sin blotte Naturkraft og da især med sin Krop«. — Grundtvig havde i Nyeste Skilderi af Kjøbenhavn 1815, Nr. 90 ff. (Poet. Skr. IV, 138 ff.) offentliggjort en Række »Rimelige Strøtanker ved Kalundborgs i Livet vel meritede *Stadssatyrikus* Jens Baggensens Grav«. — *De dybe Toner* er et grundtvigsk Yndlingsudtryk. — Fjerde Bind af Grundtvigs Tidsskrift *Danne-Virke* indeholder en Afhandling »Om *Danfæ* og *Hittegods*«, d. e. om »aandeligt Dannefæ, alt det Guld og Sølv, klumpet eller udarbejdet, man kan finde i Menneskets store Gravhøj, Historiens«, og om »videnskabeligt Hittegods, alt hvad man, naar man gør sig tilbørlig Umage, kan finde i Bøger og Biblio-

teker«. Ogsaa i Artiklen »Til Tyltens« taler Grundtvig om sit »Danebræ«. — *Du pristede det lydeligen*. I »Allersneste Parnassiske Nyheder« i »Danfana« Aug. 1816 havde Baggese kaldt to Afhandlinger i »Danne-Virke« »det aandrigste og herligste fra Tankens og Foredragets Side, jeg hidindtil har læst i dansk Prosa«. — *I den bare Vest*. Smlgn. »Mellem Drengene er jeg ikke Præsten, / men balancerer kun i Vesten«. (Rimbrev til Ingemann i »Danne-Virke«, 2. Bind. Poet. Skr. IV, 375). — *Græde maa jeg o s. v. Hyppig Ordstilling hos Grundtvig, f. Eks.* »Bløde maa Hjertet ved at beskue denne Skjald« (om Baggese i Verdenskrøniken 1812, S. 337). — *Verden kan ikke staa til Paaske*. »Saa snart denne Overtro, at man har Kald og Ret og Dygtighed til alt, hvad man drømmer at have Naturkraft til at give sig Mine og Skin af — — lig en Kuller indtager Ungdommens Hoved, da er det forbi med Aandens Historie, med Fortsættelsen af Menneskets historiske Levned«.

64 *Iolv Studenter have kaldt Jens Baggese iste*. »Ingen Agtelse er Studenter saa naturlig som den for udmærkede Hoveder og navnkundige Forfattere, og naar de saa rent kan aflægge den, som Tylten i sit Angreb paa Baggese, hvem den jo bryster sig af at kalde »iste« til Foragt [det latinske *iste*, hin, har i Modsætning til *ille*, som i Manis festet i »Dagen« for 3. Oktober brugtes om Oehlenschläger, nedsættende Betydning], da ved jeg ikke, hvad, uden haandgribelige Kraft-Beviser, der skulde afnøde dem Agtelse«. — *Ingemann har faaet Rejsestipendium*. I »Kjærlighedsmindebladet til Ingemann« og paa flere Steder beklager Grundtvig, at denne »grunddanske, velsignede Skjald« netop nu er rejst til fremmede Lande. — *Historien vil komme i Ragnamørk*. Grundtvig udtaler det Haab, at »Danmarks studerende Ungdom i det hele vil i Tylten lære at se et advarende Eksempel, et gyseligt Forvarsel om Børsærke-Gangen i Danmarks Ragna-Roke«. — »Paa de Danske er jeg saa vis, at jeg tør sige: kom der paa Marken [d. e. i Danmark; Poul Møller forstaaer det om Bymarken i Udby, Grundtvigs Fødeby] en Tid, da historisk Orden, Digten og Tragten var som landforvist, da